

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25
TEMEL KAİDE

Allah'ın isim ve sıfatları konusunda
sahih naslara dayalı, doğru anlayışın
temel esaslarını içeren 25 önemli kaide.

UBEYDULLAH ARSLAN
— İSLAM DAVETÇİSİ —

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

1. KAİDE

مصدر اسماء الله وصفاته الوحي

ALLAH'IN İSİM VE SIFATLARININ KAYNAĞI VAHİYDİR

Allah'ın isim ve sıfatları kişisel görüşle belirlenmez.
Bu konuda ölçü Kur'an ve sahih Sünnettir.
Allah kendisini nasıl tanıtmışsa öyle iman edilir.

ÖRNEK:

Allah Kur'an'da kendisini “**Alîm**” olarak isimlendirmiştir; biz de O'nun her şeyi bilen olduğuna iman ederiz.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

2. KAİDE

اسماء الله توقيفية

ALLAH'IN İSİMLERİ TEVKÎFÎDİR

Allah'a ancak Kur'an ve sahih Sünnet'te sabit olan isimler verilir. Akıl, kıyas veya kişisel görüşle Allah için yeni bir isim belirlenemez. Bir mananın güzel olması, onu Allah'a isim olarak vermeyi helâl kılmaz. Çünkü Allah'ın isimleri vahye dayanır ve bu konuda nasların sınırında durulur. Allah'ı en doğru şekilde yine Allah ve Resûlü ﷺ tanıtır.

ÖRNEK:

Bir kelime Allah hakkında güzel bir mana ifade etse bile, Kur'an veya sahih Sünnet'te Allah'ın ismi olarak sabit değilse onu Allah'a isim olarak veremeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

3. KAİDE

صفات الله توقيفية

ALLAH'IN SIFATLARI TEVKÎFÎDİR

Allah'a ancak Kur'an ve sahih Sünnet'te sabit olan sıfatlar nispet edilir. Allah hakkında akıl, kıyas veya kişisel görüşle yeni bir sıfat belirlenemez. Naslarda Allah için sabit olan sıfatlar, O'na layık şekilde kabul edilir. Delili bulunmayan bir sıfat Allah'a nispet edilmez. Çünkü Allah'ı en doğru şekilde yine Allah ve Resûlü ﷺ tanıtır.

ÖRNEK:

Allah'ın işitme ve görme sıfatları naslarla sabittir; bunlara Allah'a layık şekilde iman ederiz ve keyfiyetlerini belirlemeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

40 TEMEL KAİDE

4. KAİDE

أَسْمَاءُ اللَّهِ لَا تُحْصَرُ بِعَدَدٍ مُعَيَّنٍ

ALLAH'IN İSİMLERİ BELİRLİ BİR SAYIYLA SINIRLANDIRILAMAZ

ANLAMI

Allah'ın isimleri yalnızca doksan dokuz isimden ibaret değildir.

KISA AÇIKLAMA

Sahih hadiste Allah'ın doksan dokuz ismini ihsâ eden kimsenin cennete gireceği bildirilmiştir. Ancak bu hadis, Allah'ın bütün isimlerinin sayısının doksan doksan dokuzla sınırlı olduğunu göstermez. Allah'ın, kullarına bildirdiği isimlerinin yanında kendi katında gayb ilminde sakladığı isimleri de vardır.

KISA ÖRNEK

“Allah'ın doksan dokuz ismi vardır” hadisi,
“Allah'ın sadece doksan dokuz ismi vardır”
anlamına gelmez.

DELİL

أَوْ اسْتَأْثَرْتُ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ

“Yahut katındaki gayb ilminde kendine ayırdığın her isminle senden isterim.”

Ahmed, el-Müsned, 3712

Elbânî hükmü: Sahih.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

◆ 25 TEMEL KAİDE ◆

5. KAİDE

صفات الله كلها صفات كمال

ALLAH'IN BÜTÜN SIFATLARI KEMAL SIFATLARIDIR

Allah hakkında Kur'an ve sahih Sünnet'le sabit olan bütün sıfatlar mutlak kemal ifade eder. O'nun sıfatlarında hiçbir eksiklik, kusur veya acizlik bulunmaz. Allah'ın ilmi, kudreti, işitmesi ve görmesi eksiksizdir. Mahlûkatta bulunan noksanlıklar Allah'ın sıfatlarına nispet edilemez. Çünkü Allah her yönden mutlak kemal sahibidir.

ÖRNEK:

Allah'ın ilmi tam ve eksiksizdir; O'nun hakkında cehalet, unutma veya bilgisizlik düşünülemez.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

6. KAİDE

اسماء الله ليست مجرد الفاظ

ALLAH'IN İSİMLERİ YALNIZCA BİRER LAFIZ DEĞİLDİR

Allah'ın isimleri yalnızca söylenen kelimelerden ibaret değildir. Her isim Allah'ın yüce zâtına ve taşıdığı gerçek bir kemal manasına delâlet eder. Bu isimlerin manaları hakikidir ve Allah'a layık şekilde kabul edilir. İsim kabul edilip içerdiği mana yok sayılamaz. Bu sebeple Allah'ın isimlerine hem lafızları hem de delâlet ettikleri manalar bakımından iman edilir.

ÖRNEK:

Allah'ın “**Alîm**” ismi yalnızca bir isim değildir;
Allah'ın gerçek ve eksiksiz ilim sahibi
olduğuna delâlet eder.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

7. KAİDE

اسماء الله متضمنة لصفاته

ALLAH'IN İSİMLERİ SIFATLARINI DA İÇERİR

Allah'ın her ismi, kendisine uygun gerçek bir kemal sıfatına delâlet eder. İsim kabul edilip o ismin içerdiği sıfat reddedilemez. Allah'ın isimleri ile sıfatları arasında gerçek bir mana ilişkisi vardır. Bu sıfatlar Allah'a layık olan en mükemmel manaları ifade eder. Bu sebeple Allah'ın isimlerine, içerdikleri sıfatlarla birlikte iman edilir.

ÖRNEK:

Allah'ın “**Semî**” ismi, O'nun gerçek ve eksiksiz işitme sıfatına sahip olduğuna delâlet eder.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

8. KAİDE

صفات الله حقيقة

ALLAH'IN SIFATLARI HAKİKİDİR

Allah'ın Kur'an ve sahih Sünnet'te bildirilen sıfatları gerçek manaları üzere kabul edilir. Bu sıfatların manaları delilsiz biçimde mecaza çevrilerek hükümsüz bırakılmaz. Allah kendisi için neyi ispat etmişse ona iman edilir. Bununla beraber sıfatların keyfiyeti hakkında konuşulmaz ve mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez. Çünkü Allah'ın sıfatları O'nun yüce zâtına layıktır.

ÖRNEK:

Allah'ın işitmesi hakikidir; O'nun gerçekten işittiğine iman ederiz, fakat işitmesini mahlûkatın işitmesine benzetmeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

9. KAİDE

صفات الله لا تنفى

ALLAH'IN SIFATLARI İNKÂR EDİLMEZ

Kur'an ve sahih Sünnet'te Allah için sabit olan sıfatlar inkâr edilmez. Allah kendisi hakkında hangi sıfatı bildirmişse ona Allah'a layık şekilde iman edilir. Bu sıfatların manaları reddedilmez veya hükümsüz bırakılmaz. Bununla beraber Allah'ın sıfatları mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez. Böylece hem sıfatlar ispat edilir hem de Allah her türlü benzerlikten tenzih edilir.

ÖRNEK:

Allah'ın görme sıfatını kabul ederiz;
O'nun gerçekten gördüğüne iman eder,
fakat görmesinin keyfiyetini belirlemeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

10. KAİDE

صفات الله لا تحرف

ALLAH'IN SIFATLARI TAHRİF EDİLMEZ

Allah'ın isim ve sıfatları hakkında gelen nasların lafız ve manaları keyfî biçimde değiştirilmez. Kur'an ve sahih Sünnet'te bildirilen bir sıfat, delilsiz yorumlarla gerçek manasından başka bir manaya çevrilmez. Nasların ifade ettiği mana Allah'a layık şekilde kabul edilir. Akli vahyin önüne geçirerek sıfatları değiştirmek doğru değildir. Mümin bu konuda naslara teslim olur ve onların sınırında durur.

ÖRNEK:

Allah hakkında nasla sabit olan bir sıfatı, sırf akla uygun görülmediği için gerçek manasından çıkarıp başka bir manaya çevirmeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

11. KAİDE

کیفیه صفات الله لا تعلم

ALLAH'IN SIFATLARININ KEYFİYETİ BİLİNMEZ

Allah'ın sıfatlarının manaları bilinir; fakat bu sıfatların nasıl olduğu bilinmez. Çünkü Allah bize sıfatlarını bildirmiş, onların keyfiyetini ise bildirmemiştir. Bu sebeple sıfatlar hakkında “nasıl?” diye bir şekil veya biçim tasavvur edilmez. Sıfatın hakiki manasına iman edilir ve keyfiyeti Allah'a havale edilir. Böylece nas kabul edilirken Allah mahlûkata benzetilmekten de tenzih edilir.

ÖRNEK:

Allah'ın işittiğini bilir ve işitme sıfatına iman ederiz; fakat O'nun işitmesinin nasıl olduğunu bilemeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

12. KAİDE

الله لا يشبه المخلوقات

ALLAH MAHLÛKATA BENZEMEZ

Allah'ın zâtı ve sıfatları hiçbir yaratılmışın zât ve sıfatlarına benzemez. Allah için naslarda sabit olan sıfatlara hakiki manalarıyla iman edilir. Ancak bu sıfatlar mahlûkatın özellikleriyle ölçülmez veya onlara benzetilmez. İsimlerin yahut sıfatların lafızda ortak olması, hakikatlerinin de aynı olmasını gerektirmez. Çünkü Allah'ın hiçbir benzeri ve misli yoktur.

ÖRNEK:

İnsan da görür, Allah da görür;
fakat Allah'ın görmesi yaratılmışların
görmesine benzemez.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

13. KAİDE

يجمع بين الاثبات والتنزيه

İSPAT İLE TENZİH BİRLİKTE YAPILIR

Allah'ın kendisi için ispat ettiği isim ve sıfatlar olduğu gibi kabul edilir. Bununla beraber Allah, yaratılmışlara benzemekten ve her türlü noksanlıktan tenzih edilir. Sıfatları kabul etmek Allah'ı mahlûkata benzetmeyi gerektirmez. Tenzih etmek de Allah'ın bildirdiği sıfatları inkâr etmek anlamına gelmez. Ehl-i Sünnet bu iki esası birlikte muhafaza eder.

ÖRNEK:

Allah'ın işitme sıfatını ispat ederiz;
fakat O'nun işitmesini yaratılmışların
işitmesine benzetmeyiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

14. KAİDE

لا يجوز تشبيه الله بخلقه

ALLAH HAKKINDA BENZETME YAPILAMAZ

Allah'ın isim ve sıfatları yaratılmışların özellikleriyle ölçülemez. Allah için sabit olan sıfatlar O'nun yüce zâtına layık şekilde kabul edilir. Mahlûkun sıfatından hareket ederek Allah'ın sıfatının nasıl olduğu tasavvur edilemez. Çünkü yaratılmışların sıfatları sınırlı ve noksandır, Allah'ın sıfatları ise mutlak kemal üzeredir. Bu sebeple Allah hiçbir yaratılmışı benzetilemez.

ÖRNEK:

Allah'ın ilmini insanın sınırlı bilgisine benzetemeyiz; insanın bilgisi eksik, Allah'ın ilmi ise eksiksizdir.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

15. KAİDE

لَيْسَ لَّهِ مِثْلٌ وَلَا نَد

ALLAH'IN BENZERİ VE DENGİ YOKTUR

Allah'ın zâtında, isimlerinde ve sıfatlarında hiçbir benzeri ve dengi yoktur. Hiçbir yaratılmış O'nun kemaline ortak veya denk olamaz. Allah'ın sıfatları mahlûkatın sıfatlarıyla kıyaslanmaz. Yaratılmışlarda bulunan güç ve özellikler sınırlıdır; Allah'ın sıfatları ise O'nun yüce zâtına layık mutlak kemal üzeredir. Bu sebeple hiçbir varlık Allah'a eş veya benzer düşünülemez.

ÖRNEK:

Hiçbir mahlûkun kudreti Allah'ın kudretiyle denk tutulamaz; yaratılmışın gücü sınırlı, Allah'ın kudreti ise eksiksizdir.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

16. KAİDE

اسماء الله لا تحصر بعدد معين

ALLAH'IN İSİMLERİ BELİRLİ BİR SAYIYLA SINIRLANDIRILAMAZ

Allah'ın isimleri yalnızca kullarına bildirilen isimlerden ibaret değildir. Kur'an ve sahih Sünnet'te bize bildirilen isimlerin tamamına iman edilir. Bununla beraber Allah'ın kendi ilminde sakladığı ve kullarına bildirmediği isimleri de vardır. Bu sebeple Allah'ın bütün isimlerinin yalnızca bilinen belirli bir sayıdan ibaret olduğu söylenemez. Mümin, naslarda sabit olan isimleri kabul eder ve vahyin sınırında durur.

ÖRNEK:

Meşhur doksan dokuz isim hadisi, Allah'ın bütün isimlerinin yalnızca doksan dokuz isimden ibaret olduğu anlamına gelmez.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

17. KAİDE

يدعى الله باسمائه الحسنی

ALLAH'IN GÜZEL İSİMLERİYLE O'NA DUA EDİLİR

Allah kullarına güzel isimleriyle kendisine dua etmelerini emretmiştir. Kul, isteğine ve duasının manasına uygun olan isimlerle Rabbine yönelir. Allah'ın isimlerini bilmek yalnızca onları öğrenmekten ibaret değildir; bu isimlerle Allah'a kulluk etmek de gerekir. Kul Rabbini isimlerinin ifade ettiği kemal sıfatlarıyla tanır ve O'na yönelir. Böylece isim ve sıfat bilgisi dua ve kullukta canlı bir şekilde ortaya çıkar.

ÖRNEK:

Kul bağışlanma dilerken Allah'ın bağışlayıcılığına sığınır ve O'ndan günahlarını bağışlamasını ister.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

18. KAİDE

معرفة اسماء الله تزيد العبودية

ALLAH'IN İSİMLERİNİ BİLMEK KULLUĞU ARTIRIR

Allah'ın isim ve sıfatlarını öğrenmenin gayesi yalnızca bilgi sahibi olmak değildir. Kul Rabbini isimleri ve sıfatlarıyla tanıdıkça O'na olan sevgisi, korkusu, ümidi ve tevekkülü artar. Allah'ın her şeyi bildiğini bilmek kişiyi gizlide ve açıkta O'na itaat etmeye yöneltir. O'nun rahmetini bilmek ümidi, kudretini bilmek ise tevekkülü kuvvetlendirir. Böylece isim ve sıfat ilmi kulun ibadetine ve hayatına yansır.

ÖRNEK:

Allah'ın her şeyi bildiğini bilen kul, insanların görmediği yerde de Allah'ın kendisini bildiğini hatırlar ve günahahtan sakınır.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

19. KAİDE

علم الله كامل

ALLAH'IN İLMİ EKSİKSİZDİR

Allah'ın ilmi her şeyi kuşatmıştır ve hiçbir şey O'nun ilminden gizli kalmaz. O, geçmiş, geleceği, gizliyi ve açığı eksiksiz olarak bilir. Allah'ın ilmi sonradan meydana gelmez ve bilgisizlikten sonra öğrenme söz konusu değildir. O'nun ilminde unutma, yanılma veya herhangi bir eksiklik bulunmaz. Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ın ilmi dâhilindedir.

ÖRNEK:

İnsanların bilmediği ve hiç kimsenin görmediği gizli bir amel dahi Allah'ın ilminden gizli kalmaz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

20. KAİDE

قدرة الله كاملة

ALLAH'IN KUDRETİ EKSİKSİZDİR

Allah'ın kudreti tam ve eksiksizdir; O'nu hiçbir acizlik kuşatmaz. Allah dilediğini yapmaya kadirdir ve hiçbir şey O'nun kudretinin dışında değildir. Yaratılmışların gücü sınırlıdır, zayıflar ve sona erer; Allah'ın kudreti ise noksanlıktan münezzehtir. O'nun kudreti hiçbir yardıma veya araca muhtaç değildir. Bu sebeple Allah hakkında güçsüzlük ve acizlik düşünülemez.

ÖRNEK:

İnsan yorulur, zayıflar ve bazı şeyleri yapmaya güç yetiremez; Allah ise her türlü acizlikten münezzehtir.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

21. KAİDE

سمع الله وبصره حقیقیان

ALLAH'IN İŞİTMESİ VE GÖRMESİ HAKİKİDİR

Allah'ın işitme ve görme sıfatları Kur'an ve sahih Sünnet'te sabittir. Allah her şeyi gerçekten işitir ve görür; hiçbir ses O'nun işitmesinden, hiçbir şey O'nun görmesinden gizli kalmaz. Bu sıfatlar gerçek manalarıyla kabul edilir ve inkâr edilmez. Ancak Allah'ın işitmesi ve görmesi yaratılmışların işitme ve görmesine benzetilmez. Çünkü Allah'ın bütün sıfatları O'nun yüce zâtına layıktır.

ÖRNEK:

İnsan yalnızca belirli şeyleri işitir ve görür; Allah'ın işitmesi ve görmesi ise hiçbir mahlûkun sıfatına benzemez.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

22. KAİDE

حياة الله كاملة أبدية

ALLAH'IN HAYATI TAM VE EBEDİDİR

Allah'ın hayatı tam, eksiksiz ve ebedîdir. O'nun hayatının başlangıcı ve sonu yoktur; Allah daima diridir ve asla ölmez. O'nu uyku, uyuklama, yorgunluk veya herhangi bir acizlik kuşatmaz. Yaratılmışların hayatı başlangıçlı, sınırlı ve sona ermeye mahkûmdur; Allah'ın hayatı ise bütün noksanlıklardan münezzehdir. Bu sebeple mutlak ve kusursuz hayat yalnızca Allah'a aittir.

ÖRNEK:

Bütün yaratılmışlar ölür;
Allah ise daima diridir, O'nu ölüm,
uyku veya herhangi bir noksanlık kuşatmaz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

23. KAİDE

الله منزّه عن كل نقص

ALLAH HER TÜRLÜ NOKSANLIKTAN MÜNEZZEHTİR

Allah her türlü eksiklik, kusur ve noksanlıktan münezzehtir. Cehalet, unutma, acizlik, uyku, ölüm ve ihtiyaç gibi eksiklikler Allah hakkında düşünülemez. Çünkü O'nun zâtı, isimleri ve sıfatları mutlak kemal üzeredir. Yaratılmışlarda bulunan noksanlıkların hiçbiri Allah'a nispet edilemez. Mümin Rabbini bütün kemal sıfatlarıyla tanır ve her türlü noksanlıktan tenzih eder.

ÖRNEK:

İnsan unuttur, yorulur ve başkalarına muhtaç olur; Allah ise unutma, acizlik ve ihtiyaç gibi bütün noksanlıklardan münezzehtir.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

24. KAİDE

لا يفرق بين الصفات الثابتة

SABİT SIFATLAR ARASINDA AYRIM YAPILMAZ

Kur'an ve sahih Sünnet'te Allah için sabit olan sıfatların tamamında aynı esas uygulanır. Bir sıfatı kabul edip aynı delil esasına dayanan başka bir sıfatı reddetmek doğru değildir. Allah'ın kendisi için ispat ettiği sıfatlar O'na layık şekilde kabul edilir. Bunların keyfiyeti belirlenmez ve hiçbirisi mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez. Mümin bütün sıfatlar konusunda nasların gösterdiği aynı yolu takip eder.

ÖRNEK:

Allah'ın işitme ve görme sıfatlarını kabul ettiğimiz gibi, naslarla sabit olan diğer sıfatlarını da Allah'a layık şekilde kabul ederiz.

İSİM VE SIFATLAR KAİDELERİ

25 TEMEL KAİDE

25. KAİDE

الاصل في الاسماء والصفات التسليم للنصوص

İSİM VE SIFATLARDA TEMEL YOL NASLARA TESLİMİYETTİR

Allah'ın isim ve sıfatları konusunda temel esas Kur'an ve sahih Sünnet'e teslim olmaktır. Allah'ın kendisi hakkında bildirdikleri ve Resûlünün ﷺ sahih olarak haber verdikleri olduğu gibi kabul edilir. Nasların manaları tahrif edilmez, sabit sıfatlar inkâr edilmez ve keyfiyetleri belirlenmez. Allah'ın sıfatları hiçbir şekilde yaratılmışların sıfatlarına benzetilmez. Mümin aklını vahyin önüne geçirmez ve nasların gösterdiği sınırdadır.

ÖRNEK:

Allah için nasla sabit olan bir sıfatı kabul eder; onu değiştirmeden, inkâr etmeden, nasıl olduğunu belirlemeden ve mahlûkata benzetmeden iman ederiz.